

GRUNDTVIG-LITTERATUR 1951

En bibliografisk oversigt ved cand. mag. Steen Johansen.

I. Bibliografi.

Grundtvig-litteratur 1945—49. En bibliografisk oversigt ved cand. mag. *Steen Johansen*.

Grundtvig-Studier 1951, 115—130. Tilføjelser til denne oversigt, se Gr.-Studier 1952, 105 f.

Grundtvig-biblioteket i Vartov.

Hans E. Eriksen: Lidt om Grundtvig-Biblioteket. Studenterkredsen, dec. 1951 (19. aarg. nr. 3), 47 f.

II. Udgaver, tekstudgivelser.

Grundtvigs Sang-Værk Femte Bind. Salmer og kristelige Digte 1855?—1872. 1951 (628 s. + reg.).

Anmeldt bl. a. af flg.: Søren Holm i Aalb. Stiftstid. 19. aug. 51, Fr. Schrøder i Højskolebl. 1951, 421—425.

Saxo Grammaticus, Danmarks krønike. Fordansket ved Nikolaj Frederik Severin Grundtvig. Forsynet med fortale af Vilhelm la Cour. Tegninger af V. Guttorm-Pedersen. [1951.]

Jon Fanavoll: Tre Grundtvig-brev fra Noregsferda.

Høgskulebladet 3. nov. 51, m. indledende oplysninger af udg. — Af disse breve fra Gr., alle skrevet under Norgesbesøget 1851, er ét stilet til »tante Jane« : Gr.s kones søster Jane Blicher, 2 breve til hans datter Meta.

Talrige ikke tidligere trykte ell. kendte Gr.-mss. er benyttet og citeret af *Henning Høirup* i den under IV a—b anførte afhandling af samme (om Gr.s sindssygdom).

Uffe Hansen: Fra det bedre til det værre.

Menighedsbl. 1951, 93—95. — Om Gr.s haandskrifter, vanskeligheder ved deres læselighed, fejl i tidligere udgiveres læsning m. m.

Steen Johansen: Om Grundtvig-udgaver.

Gr.-Studier 1951, 69—91.

III. Samlede fremstillinger, karakteristikker.

- P. G. Lindhardt: Grundtvig. An Introduction. London 1951.
 Anmeldt af H. Høirup i Kristl. Dagbl. 3. dec. 52 (kronik; anmeldt sammen m. d. eng. overs., 1952, af Hal Kochs bog om Gr.). — Ogsaa anmeldt anonymt i The Times Literary Supplement 26. dec. 52.
- I 1951 afsluttedes udgivelsen af *Illustreret Religionsleksikon I—III*. Heri er artiklerne om Gr., grundtvigianismen, Gr.-Selskabet (i bd. II, 60—67) af-fattet af *Henning Høirup*.
- I 1951 afsluttedes bd. I af Paul Nedergaards værk: Personalhistoriske, sogne-historiske og statistiske bidrag til en dansk præste og sognehistorie ... 1849—1949. I. Københavns stift (639 s.). Heri er under »Vartov« s. 132—136 skildret Gr.s levned, med litteraturlister.
- Elias Bredsdorff, Brita Mortensen, Ronald Popperwell*: An Introduction to Scandinavian Literature from the Earliest Time to our Day. Copenhagen & Cambridge. 1951 (245 s.).
 Heri er Gr. behandlet yderst kortfattet s. 84—86, hvor ogsaa er med-delt en eng. oversættelse af »De Snekker mødtes i Kvæld paa Hav.« Gr.s »Haandbog i Verdenshistorien.« I—III karakteriseres som »a strange mixture af scholarship, prophetic vision and insanity« (!!).
- Hans Brix*: Danmarks Digtere. 3. forøgede udg. 1951. — Afsnittet om Gr. (s. 199—218) uændret efter de forrige udgaver.

Peter P. Rohde: Denne Grundtvig.
 Studenterkredsen, marts 1951 (18. aarg., nr. 6), 82—85. — Hertil *Hans Thysen*: Denne Rohde. S. st. 106—108.

IV. Specialia vedr. Gr.s liv og forfatterskab.

- Henning Høirup*: Midler og maal i Grundtvig-forskningen — drøftet i til-knytning til den nyeste litteratur.
 Dansk teol. Tidsskr. 1951, 167—188. — Foruden recensioner indeholder denne afh., især s. 186—188, en række principielle overvejelser vedr. Gr.-forskningens kommende opgaver.
- a—b. *Slægt, slægtninge; privatliv, personlig udvikling.*
- F. Paludan-Müller*: Hvorfor kom N. F. S. Gr. ikke i Viborg latinskole?
 Gr.-Studier 1951, 92—94.
- P. Lauritsen*: Hvordan var den unge Gr.?
 Krist. Dagbl. 28. og 29. juni 51.
- K. E. Bugge*: Den unge Gr. — endnu en gang.
 Krist. Dagbl. 10. aug. 51.
- Om Gr.s Norgesbesøg 1851, se særskilt gruppe nedenfor.
- Carl Weltzer*: N. F. S. Gr.s Sindssygdom 1867.
 Kirkehist. Samlinger 7. række, I (1. hefte, marts 1951), 211—260.
- Gr.s sindssygdom i 1867 i ny belysning. Interview m. stiftsprovst, dr. theol.
Henning Høirup i Krist. Dagbl. 2. marts 51.
- Henning Høirup*: Gr. i 1867 belyst ved aktstykker og digte fra sygdomsåret.
 Gr.-Studier 1951, 7—68. — Anmeldelser, omtale af denne afh. findes

hovedsagelig i anmeldelser af nævnte aargang af Gr.-Studier, se i det flg. under IV q.

A. *Skrondal*: Gr. og Vitskapselskapet i Trondheim.

Høgskulebladet 3. nov. 51. — Om Gr.s udnævnelse 1871 til medlem af d. kgl. norske Videnskabernes Selskab i Trondheim.

Victor Hermansen: Gr.s Døbefonte.

Vartovbogen 1951, 78—96. — Om døbefontene i de kirker, ved hvilke Gr. var præst.

Axel Riishøj: Nogle tanker om frihed og tolerance. (Radioforedrag 5. juni 1951).

Dansk Tunge 1951, 58—63. — Heri berøres flere af Gr.s litterære fejder.

Mindeartikler i hundredeaaret for Gr.s Norgesbesøg 1851.

Gustav Albeck: Gr.s Norgesrejse.

Jyllandsposten 5. juli 51.

Arne Frisvold: Gr. i Norge 1851. Eit hundreårsminne.

Høgskulebladet 3. nov. 51.

Henning Høirup: Gr. i Norge 1851.

Vartovbogen 1951, 46—77.

Holger Nielsen: Gr. og Norge.

Fyns Stiftstid. 8. sept. 51.

Salomon Nielsen: Gr.s eneste Norgesrejse.

Sorø Amtstid. 9. juni 51 og Aalborg Amtstid. 27. sept. 51.

Kristian Nygaard: Gr.s pinserejse til Norge 1851.

Fyns Venstreblad 11. maj 51.

Til minde om Gr.s Norgesbesøg afholdtes et stævne af danske og norske Gr.-forskere, højskolemænd ofl. paa kollegiet »Lysebu« ved Oslo i dagene 27.—31. aug. 51. — Artikler herom:

Grundtvigforskere holder stævne paa Lysebu i Norge.

Krist. Dagbl. 19. juli 51. Interview m. stiftsprovst, dr. theol. *Henning Høirup*.

Gustav Albeck: Dage paa en Sky. Nogle Indtryk fra Gr.-Stævnet paa »Lysebu«.

Jyllandsposten 18. sept. 51.

J. F. (o: Jon Fanavoll): Grundtvig-stemna på Lysebu.

Høgskulebladet 3. nov. 51.

c. Litterært ell. personligt forhold til enkeltpersoner — eller disses forhold til Gr.

Axel Garboe: Søren Kierkegaard og Gr.

Krist. Dagbl. 1. maj 51.

Andreas Austlid: *Christen Kold*. Paa dansk ved Marie Kold Pedersen. Med Forord af Folketingsmand Klaus Berntsen. Tredie udvidede Udgave. 1951 [2. udg. 1928; 1. udg. 1916]. — Udvidelserne i denne udgave betyder en ny, værdifuld vinding for Gr.-forskningen.

Lars Bækhøj: III. *Christen Kold* og Gr.

Højskolebl. 1951, 199—201. — Udgør den sidste af 3 artikler om K.

Adolph Andersen: Ludvig Müller, Gr.s lærling.

Sorø Amtstid. 2. juni 51.

Kj. Winding: Treschow. Advokat — Godsejer — Politiker. 1786—1869. Oslo 1951 (278 s.). — Heri ogsaa om hans og Gr.s indbyrdes forhold, jvf. Gr.-Studier 1952, 107.

Gr. og Tscherning, se i det følgende u. IV g—j.

d. *Teologiske, filosofiske og psykologiske Spørgsmaal vedr. Gr.*

(Alfabetisk efter forff.)

Villiam Grønabæk: Psykologiske tanker og teorier hos Gr. 1951. Skrifter udg. af Gr.-Selskabet IV (192 s.).

Anmeldtes bl. a. af flg.: H. H. (o: Henri Hansen) i Bogens Verden 1952, 98, Hbg. (o: Niels Heltberg) i Gymnasieskolen 1951, 464, Søren Holm i Berl. Tid. 11. okt. 51, Henning Høirup i Krist. Dagbl. 9. jan. 52 og i Viborg Stifts Folkeblad 24. okt. 52, P. G. Lindhardt i Gr.-Studier 1952, 90 f., Peter P. Rohde i Information 11. okt. 51, N. J. R. (o: Rald) i Præsteforeningens Blad 1951, 656 f.

Villiam Grønabæk: Gr.s Tanker om Mennesket.

Jyllandsposten 10. juli 51.

Otto Holmgaard: Bag om Katholicisme og Protestantisme. — Af sammes bog: Kirkeskolen, 1951, 29—38.

Holger Kjær: Menneskesyn og Kultursyn. 1951. Heri s. 68 ff.: Det gr.-ske Syn.

Anmeldtes bl. a. af flg.: J. Bukdahl i Dansk Udsyn 1952, 295 f., Uffe Groesen i Højskolebl. 1951, 509 f., H. Martensen i Catholica 1953, 88 f., Peter P. Rohde i Information 11. okt. 51.

Hilmer Wentz: Gr. som teolog.

Svensk teol. kvartalskrift 1951, 193—199.

Bibelsyn. En indførelse i aktuelle bibelproblemer, 1951. Under redaktion af biskop Chr. Baun ofl. — I bogens 17 afhandlinger strejfes ell. drøftes Gr.s bibelsyn, hans kirkelige anskuelse, flere steder, se især afhandlingerne af Th. Krøgholt, Aage Møller, Hejne Simonsen, Jørgen Jensen.

e. *Litterære og filologiske behandlinger af dele af Gr.s forfatterskab bortset fra salmerne.*

(Alfabetisk efter forff.)

Gustav Albeck: Det levende Ord.

Sprog og Kultur 1951 (bd. 18), 109—124.

Om Gr.s produktion under sindssygdommen 1867, se den under IV a—b anførte afhandling af Henning Høirup.

Aage Jensen: Paaskeliljen —

Vejle Amts Folkeblad 15. marts 51.

I Berl. Aftenavis 11. jan. 52 meddeltes det, at præsten i Trinitatiskirken i Chicago Ernest D. Nielsen d. 20. dec. 1951 havde forsvaret en disputats om Gr. m. flg. titel: N. F. S. Gr.s Conception of the Development of the History of the Church. Denne afh. synes ikke at foreligge i bogform.

Frede Terkelsen: Hvad mente Gr. med »Det levende ord«?

Danebod Højskole. (Aarsskrift) 1951, 3—19.

f. *Gr.s salmer.*

1.

Om salmerne i alm.

(Alfabetisk efter forff.)

- S. Skot Hansen*: Smilet i *Gr.s salmer*.
Menighedsbladet 1951, 270—272.
- Uffe Hansen*: *Gr.s Salmedigtning. Dens Historie og Indhold. II. 1837—1850.* 1951 (352 s.).
Anmeldtes bl. a. af flg.: Henning Høirup i *Nationaltid.* 25. nov. 51, Niels Petersen i *Højskolebl.* 1951, 558 f., N. J. R. (ø: Rald) i *Præsteforeningens blad* 1951, 657, Vagn Riisager i *Krist. Dagbl.* 4. marts 52, Peter P. Rohde i *Information* 11. okt. 51, Gudm. Schiøler i *Menighedsbladet* 1951, 452—454.
- P. Poulsen*: Omkring et par høstsalmer.
Vestkysten 22. aug. 51.
- Peter Østergaard*: *Gr.s paaskesalmer.*
Aalborg Stiftstid. 25. marts 51.

2.

Enkelte salmer.

(Alfabetisk efter hver salmes førstelinie.)

- Chr. N. Brodersen*: *Gr.s første Salme.*
Vendsyssel Tidende 9. jan. 51. — (Om »Dejlig er den Himmel blaa«.)
- Aug. F. Schmidt*: *Den gamle dagvise.*
Aalborg Stiftstid. 11. jan. 51. — (Om »Den signede Dag« og dens forbillede.)
- Fl. Paludan-Müller*: *I al sin glans* —
Roskilde Stiftsblad 1951, 74—78. (Salmen aftrykt s. 74.)
- Peter Østergaard*: *En pinsesalmes historie.*
Fyns Stiftstid. 12. maj 51. — (Om »I al sin glans nu straalersolen«.)
- M. Gyldenkærne*: *I hundredåret for »Op dog Zion«.*
Menighedsbladet 1951, 97.
- Uffe Hansen*: *Gr.s berømte digt, der nu optages i den nye Salmebog.*
Nationaltid. 25. marts 51. — (Om digtet »Paaskeblomst! hvad vil du her«, aftrykt over anførte overskrift.)
- Uffe Hansen*: *Gudsbarnets vuggesang.*
Menighedsbladet 1951, 222—224, 230—232. — (Om »Sov sødt, Barnlille«.)

I 1951 udkom: *Den danske salmebog. Forslag udarbejdet af det ved kgl. resolution af 29. maj 1946 nedsatte udvalg* (895 s.). De meget talrige artikler om dette forslag anføres ikke her, bortset fra *Fr. Schrøder*: *Gr.-Salmer i Prøvesalmebogen.* *Højskolebl.* 1951, 541—544.

- g—j. *Gr. og England; Gr. som politiker; Gr. og Sønderjylland; Gr. og Vartov.*
- G. Moltved*: *Gr. og Tscherning i dansk politik.*
Dansk Udsyn 1951, 212—233. — Hertil *Karl Rasmussen*: *Det modsatte.* S. st. 234—239.
- Gr. og døbefonten i Vartov*, se her foran under IV a—b.

k—m. Gr. som folkeopdrager og pædagog; Gr. og højskolen; Gr. og Norden;
Gr. og det menneskelige, det nationale, det sociale.

Olaf Andersen: Marielyst.

Højskolebl. 1951, 298 f.

Samme: Det gamle Marielyst.

Sorø Amtstid. 27. sept. 51.

Samme: Marielyst, Gr.s højskole.

Fyns Venstreblad 1. juli 51.

H. Lund Hansen: Gr. som pædagog.

Fyns Venstreblad 22. apr. 51.

Otto Holmgaard: Kirkeskolen. 1951. — Heri s. 9—17: Gr. om Kirkeskolen. — s. 39 f.: Kirkehøjskolen.

Holger Kjær om forskel og lighedspunkter i Kolds og Gr.s højskolesyn, se Højskolebl. 1951, 214, i artikel af Knud Hansen, hvori refereres en debat paa Engelsholm højskole 1951 om højskolen i nutiden.

Holger Kjær: Menneskesyn og Kultursyn. 1951. — Se her foran under IV d.

Hal Koch: Om Krogerup. Til angreb og forsvar.

Krogerup 1950—51 (Aarsskrift), 3—13. (Heri visse udtalelser, hvor forf. tager afstand fra det (altfor) grundtvigsk prægede højskolesyn og -væsen). — Hertil bl. a. Johs. Birkedal Nielsen i Information 13. febr. 51, A. Saugstrup i Dansk Udsyn 1951, 172—178, Helge Skovmand i Højskolebl. 1951, 22 f., 32 f., Arne Brandt Pedersen s. st. 39—41 og Chr. Petersen s. st. 97 f.

Anders Vigen: En spaadom om Gr.

Politiken 27. febr. 51. — Med udgangspunkt i verslinierne »Om hundred Aar er den danske Tunge / langt mere berømt end det danske Sværd« fremsættes forskellige aktuelle, overvejende politiske betragtninger.

Jens Østergaard: Gr.s højskoles gamle hovedbygning i København.

Højskolebl. 1951, 238 f.

n—p. Grundtvigianismen, Gr. og missionen, grundtvigianere.

(Alfabetisk efter forff.)

Hvorfor Københavnerne ikke er Grundtvigianere. Interview med valgmenighedspræst *Th. Balslev*, Vartov.

Berlingske Aftenavis 23. juli 51.

Knud Bidstrup: Hos »grundtvigneserne« i Ryslinge.

Information 31. maj 51.

Otto Holmgaard: De første Grundtvigianere.

Af sammes bog: Kirkeskolen, 1951, 18—23.

Otto Holmgaard: Anders Nørgaard.

Af sammes bog: Kirkeskolen, 1951, 24—28.

K. Olesen Larsen: Grundtvigianismen set udefra.

Studerterkredsen, okt.—nov. 1951 (19. aarg., nr. 2), 28—30.

P. G. Lindhardt: Vækkelser og kirkelige retninger i Danmark. 1951 (255 s.).

— Heri store afsnit om Gr. og grundtvigianismen.

Anmeldtes bl. af flg.: Tage Christiansen i Berl. Aftenavis 8. marts 51, Fl. i Studenterkredsen, apr. 1951 (18. aarg., nr. 7), 109, Rich. Gandrup i Aarhus Stiftstid. 4. marts 51, Gustav Helms i Fyns Venstreblad 16. febr. 51, Paul Holt i Krist. Dagbl. 4. juni 51, H. Høyer-Nielsen i Roskilde Stiftsblad 1951, 69—72, Erik Aalbæk Jensen i Vendsyssel Tidende 14. marts 51,

- Sigurd Jensen i »Fortid og Nutid« 1951, 331 f., Mogens Knudsen i Information 21. apr. 51, Jens Kruuse i Jyllandsposten 16. febr. 51, Hakon Stangerup i Fyns Stiftstid. 5. febr. 51, Karl Rasmussen i Askov Lærlinge, Aarsskrift 1951, 40—48, Carl Weltzer i Nationaltid. 27. apr. 52, Fr. Vendelhaven i Vestkysten 16. marts 51.
- P. G. Lindhardt: Danske vækkelsesbevægelser på social baggrund. Ledetråd ved folkelig universitetsundervisning nr. 291. 1951.
- P. Munch Madsen: Af »De første grundtvigske præsters forkyndelse af sacramenterne«.
Menighedsbladet 1951, 2—6 (om P. Rørdam), 10—13 (Vilh. Birkedal), 20—23 (andre).
- P. N. Mathiasen: Minder fra det grundtvigske menighedsliv i Vendsyssel. Fyns Venstreblad 24. maj 51.

q. Grundtvig-Selskabet og dets publikationer.

- Gr.-Selskabet har i 1951 udsendt flg. skrifter:
- Grundtvig-Studier 1951. Under redaktion af *Henning Høirup*. (131 s.)
Anmeldt bl. a. af flg.: Eivind Berggrav i Kirke og Kultur 1951, 510 f., Ernst J. Borup i Højskolebl. 1951, 467 f., Hbg. (o: Niels Heltberg) i Gymnasieskolen 1951, 464, G. Helms i Fyns Venstreblad 13. okt. 51, N. J. R. (o: Rald) i Præsteforeningens Blad 1951, 657, Vagn Riisager i Krist. Dagbl. 4 okt. 51, Peter P. Rohde i Information 11. okt. 51, Paul V. Rubow i Berl. Aftenavis 15. okt. 51. — Anonymt i Dansk teol. Tidsskr. 1952, 127 f. og i The Times Literary Supplement 26. dec. 1952.
- I Gr.-Selskabets serie »Skrifter udgivet af Grundtvig-Selskabet« er i 1951 udsendt:
- Bd. IV: *Villiam Grønæk*: Psykologiske tanker og teorier hos Gr. — Anmeldelser, se her foran under IV d.

Grundtvig-Selskabets første formand, biskop, dr. phil. *C. I. Scharling*, afgik ved døden d. 13. aug. 1951. — Mindeord paa Selskabets vegne, se *Henning Høirup* i Gr.-Studier 1951, 1—2 (med portræt af Sch.).

Artikel om Gr.-Selskabets aarsmøde 19. okt. 1951 i Odense, se *Krist. Dagbl.* 20. okt. 51 ved N. Th. (o: Niels Thulstrup).

Om stævnet paa »Lysebu« i aug. 1951, hvor Gr.-Selskabet var medarrangør, se her foran under IV a—b, slutn.

Tilføjelser til oversigten over Gr.-litteratur 1950 i Gr.-Studier 1952, 101—106.

Ad IV c: Om Gr.s latinlærer i Udby, *Bertel Faurschow*, er meddelt enkelte oplysninger i *Johs. C. Jessen*: Præstø Amts Skolehistorie indtil 1830. 1950, 113 f.

Om P. G. Lindhardts værk om *Morten Pontoppidan*, se bl. a. Poul Engberg: *Morten Pontoppidan og grundtvigianerne*. Menighedsbladet 1951, 105—110.

Ad IV d: Den anførte afh. af C. I. Scharling er recenseret af Henning Høirup i *Dansk teol. Tidsskr.* 1951, 181—183.

Desuden tilføjes flg.:

A. D. Dalsgård: Et spørgsmaal til professor Lindhardt. *Menighedsbladet* 1950, 429. (Vedr. Gr.s opfattelse af daabspagten m. m.). Hertil svar fra Lindhardt i samme blad 1951, 50 og gensvar fra Dalsgård s. st. 77 f.

Glen Otis Martin: *N. F. S. Gr.: the man and his theology*. — Ann Arbor, University Microfilms, 1950. — Dette skrift (disputats) foreligger alene som mikrofilm, opbevaret i universitetsbiblioteket i Michigan. — Omtalt af H. Høirup i *Vejle Amts Folkeblad* 11. dec. 1950.

Ad IV e 1: Til anmeldelserne af Erik Møllers bog tilføjes: Ogsaa anmeldt af Povl Bagge i *Histor. Tidsskr.* 1952, 630—632, af Henn. Høirup i *Dansk teol. Tidsskr.* 1951, 183—186 og af Kaj Thaning i *Højskolebl.* 1951, 13—16 (*Synernes Mand* — eller *Kendsgerningernes*).

Til anmeldelserne af Helge Toldbergs bog tilføjes: Ogsaa anmeldt af Henn. Høirup i *Dansk teol. Tidsskr.* 1951, 168—176 og af Ejnar Thomsen i *Gr.-Studier* 1952, 82—90.

Ad IV f 1: Til anmeldelserne af Magnus Stevns' bog tilføjes: Ogsaa anmeldt af Henn. Høirup i *Dansk teol. Tidsskr.* 1951, 177—181.

En mindre recension over 5 i 1950 udgivne skrifter vedr. Gr., se Frederik Nielsen i *Soc.-Dem.* 26. juli 51, under titlen: *Udømmelige Grundtvig*. (Heri recenseres bl. a. bøgerne af Erik Møller, M. Stevns, *Gr.-Studier* 1950 samt et par udgavebind).

Tilføjelse til oversigten over Gr.-litteratur 1945—49 i Gr.-Studier 1951, 115—130.

Ad IV e 2: *Franklin D. Cooley*: *Contemporary reaction to the identification of Hygelac*.

David J. Savage: *Grundtvig: A stimulus to old english scholarship*. Trykt henholdsvis s. 269—274 og 275—280 i »*Philologica: The Malone Anniversary Studies*. Edited by Thomas A. Kirby and Henry Bosley Woolf. The Johns Hopkins Press«. Baltimore 1949. [Festskrift til prof. Kemp Malone paa hans 60-aars dag.]

Hal Koch: *Grundtvig. Leben und Werk*. Verlag Gustav Kiepenheuer. Köln und Berlin. 1951. (211 s.). Er en tysk overs. (ved H. Winkler og V. Schmitz) af den danske udg. 1943. — Paa s. 208—211 en »Einleitung zur deutschen Ausgabe« ved Werner Lenartz.